

Oponentní posudek na diplomovou práci

ROZVOJ KOGNITIVNÍCH FUNKCÍ U DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI – FEUERSTEINOVO INSTRUMENTÁLNÍ OBOHACENÍ,

kteřou předkládá Tereza MIKOVÁ

Vzdělávání dětí a dospívajících rozhodně otevírá stále aktuální otázky pro psychologický výzkum i praktické aplikace. Zahrnuje relativně nová nebo zajímavá psychologicky relevantní témata. Mezi takové počítám i diplomový projekt T. Mikové. Předložená diplomová práce je poměrně originální svým zaměřením i způsobem zpracování.

Diplomová práce je tradičně členěná na část teoretickou a empirickou. Ve shodě s cílem práce teoretická část předkládá dobře zvolené i konzistentně zpracované oblasti – nejprve vývoj kognitivních funkcí s ohledem na kognitivní modifikovatelnost a koncept zprostředkovaného učení. S porozuměním a velmi přesně objasňuje koncepty vývoje J. Piageta a L. S. Vygotského a jejich srovnání. Stejně tak prezentuje základní principy zprostředkovaného učení a dynamického hodnocení ve vztahu k modifikovatelnosti. V kontextu Feuersteinova postupu instrumentálního obohacení autorka objasňuje odlišnosti zprostředkovaného učení od přímých interakcí dospělých a dětí. Společně s tím subkapitola věnovaná aspektům, které brání účinnosti zprostředkovaného učení, pomáhá ukázat na jasné hranice FIE. Nakonec této části autorka ještě srozumitelně nastínila popis programu instrumentálního obohacování a přidala i několik dalších postupů pro rozvoj kognitivních funkcí u dětí a dospívajících. Autorka velmi dobře zpracovala rozsáhlý soubor odborných, převážně cizojazyčných pramenů a vytvořila vhodný poznatkový základ pro realizování vlastního výzkumu.

Empirická část je důsledně koncipována i prezentována jako kvalitativní výzkumná studie. Vychází z jasně formulovaného cíle výzkumu rozpracovaného do čtyř výzkumných otázek, které sledují vybrané proměnné konceptu zprostředkovaného učení R. Feuersteina. První otázka je formulována poněkud obecněji, ale všechny výzkumné otázky jsou upřesněné v několika proměnných. Diplomadka pracovala se souborem šesti dětí ve věku od 9 do 12 let, který přesně a korektně popisuje a upozorňuje na jeho heterogenitu v různých směrech (což ovšem FIE předpokládá). Použité metody (pozorování, rozhovory) jsou adekvátně popsány i použité s ohledem na design výzkumu, stejně jako postup práce s nimi a způsob jejich zpracování. Kvalitativní zpracování je metodologicky čisté, prezentace výsledků opět systematická, přehledná, vnitřně konzistentní. Práci korunuje kvalitní diskuze, ve které autorka dokládá zralou psychologickou práci, nahlíží na výsledky své práce a konfrontuje je s výsledky různých jiných autorů. Zajímalo by mě ještě, které výsledky autorka považuje za zvláště zajímavé a jaké výzkumy by v této problematice bylo třeba dále realizovat.

Škoda jen několika drobných překlepů – např. spojených se jménem Vygotského, se jmény respondentů (Sára, Sandra), chybný sled titulů v literatuře apod., i když na obsahové kvalitě neubírají. Předložená práce se vyznačuje jasnou strukturovaností textu a logickou posloupností řešení diplomového projektu, je psána čtivým a pěkným jazykem.

Závěr:

Tereza Miková předložila práci, která splňuje všechny požadavky na diplomové práce kladené. Doporučuji, aby se práce stala předmětem obhajoby na katedře psychologie UK FF v Praze a navrhuji, aby byla hodnocena známkou výborně.